

Suomen Biologian Seura Vanamo ry.

Hallitus

Puheenjohtaja Prof. Jouko Rikkinen, biotieteiden laitos, kasviologia, PL 65 (Viikinkaari 1), 00014 HELSINGIN YLIOPISTO; ☎ (09) 1915 7793; telekopio (09) 1915 7788; jouko.rikkinen@helsinki.fi

Varapuheenjohtaja Dos. Leena Lindström, bio- ja ympäristötieteiden laitos, PL 35 (Survontie 9), 40014 JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO; ☎ (014) 260 4197; telekopio (014) 260 2321; leena.m.lindstrom@jyu.fi

Rahastonhoitaja Prof. Hannu Lehtonen, ympäristötieteiden laitos, PL 65 (Viikinkaari 1), 00014 HELSINGIN YLIOPISTO; ☎ (09) 1915 8468; hannu.lehtonen@helsinki.fi

Sihteerit LuK Sari Siipola, biotieteiden laitos, PL 65 (Viikinkaari 1), 00014 HELSINGIN YLIOPISTO; ☎ 050 336 4292; sari.siipola@helsinki.fi

Kirjastonhoitaja Intendentti Mikko Piirainen, kasvimuseo, PL 7 (Unioninkatu 44), 00014 HELSINGIN YLIOPISTO; ☎ (09) 1912 4438; telekopio (09) 1912 4456; mikko.piirainen@helsinki.fi

Lisäjäsenet

Tutkija Jarmo Saarikivi, ympäristötieteiden laitos, PL 65 (Viikinkaari 1), 00014 HELSINGIN YLIOPISTO; ☎ (09) 1915 7714; jarmo.saarikivi@helsinki.fi

Lehtori Jukka Talvitie, Laivalahdenkaari 21 B 21, 00810 HELSINKI; ☎ 040 779 4476; talvitie.bmol@gmail.com

Maria Tuomi, Koivulantie 35, 03220 TERVALAMPI; ☎ 050 557 8497; maria.tuomi@helsinki.fi

Prof. Jari Valkonen, maataloustieteiden laitos, PL 27 (Latokartanonkaari 5–7), 00014 HELSINGIN YLIOPISTO; ☎ (09) 1915 8387; jari.valkonen@helsinki.fi

Vanamon yhdyshenkilöt

Joensuu Dos. Jukka Vuorinen, Itä-Suomen yliopisto, Joensuun kampus, PL 111, 80101 JOENSUU; ☎ (013) 251 3584; jukka.vuorinen@uef.fi

Jyväskylässä Prof. Markku Kuitunen, bio- ja ympäristötieteiden laitos, PL 35 (Survontie 9), 40014 JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO; ☎ (014) 260 2301; markku.kuitunen@jyu.fi

Kuopio Yliassistentti Paula Henttonen, Itä-Suomen yliopisto, Kuopion kampus, biotieteiden laitos, PL 1627, 70211 KUOPIO; ☎ 040 355 3149; paula.henttonen@uef.fi

Lahti Yliopistonlehtori Anne Ojala, Helsingin yliopisto, ympäristöekologian laitos, Niemenkatu 73, 15140 LAHTI; ☎ (09) 1912 0340; anne.ojala@helsinki.fi

Oulu Dos. Annamari Markkola, biologian laitos, PL 3000, 90014 OULUN YLIOPISTO; ☎ (08) 553 1530; annamari.markkola@oulu.fi

Turku Dos. Timo Vuorisalo, biologian laitos, 20014 TURUN YLIOPISTO; ☎ (02) 333 5792; timovuo@utu.fi

Jäsenyys ja jäsenmaksu

Vanamo-seuran jäseneksi voi hakeutua maksamalla jäsenmaksun ja ottamalla yhteyttä seuraan. Vuonna 2010 on Luonnon Tutkijan tilaushinnan sisältävä jäsenmaksu 30 euroa ja puolisojäsenmaksu 7 euroa. Maksut suoritetaan Luonnon Tutkijan tilille Sampo 800011-70250.

Tutkimusretket kunniaan!

Viime vuoden elokuussa tein metsä- ja biotieteiden opiskelijoiden ja tutkijoiden kanssa opintoretken Äänisen takaiseen Karjalaan. Oli kulunut 110 vuotta siitä, kun silloiset ylioppilaat J. I. Lindroth (Liro) ja A. K. Cajander retkeilivät alueella määrittäen Fennoskandian itäisen rajan kulkua. He eivät olleet suinkaan ensimmäiset suomalaiset luonnontutkijat, jotka tuolla tutkimusretkillä kävivät. Suomen suuriruhtinaiden tieteelliset neuvonantajat rohkaisivat suomalaisia tutkimaan Suomen läheisiä alueita ja pitivät tätä tutkimusta jopa suomalaisten velvollisuutena. Suomessa nähtiin, että luonto jatkuu hyvin samanlaisena pitkälle itään autonomisen alueen rajasta aina Vienanmeren ja Äänisen äärille saakka. Kuolan niemimaa on ilman muuta luettu Fennoskandiaan, mikä on varmaan yksi syy siihen, että sinne on tehty vähemmän retkiä. Olihan tosin Suuri Kuolan retki 1887 iskenyt tämän ajatuksen syvälle suomalaisten tajuntaan ja selkärankaan.

Suomen itsenäistyttyä itäraja sulkeutui vähitellen ja luonnontieteellinen tutkimus rajasta itään olevalla alueella keskeytyi neljännesvuosisadaksi. Jatkosodan aikana Itä-Karjalassa tehtiin paljon luonnontieteellistä, kansatieteellistä ja kielitieteellistä tutkimusta. Nuoremmat tutkijat toimivat yleensä kokeneempien tutkijoiden johtamissa ryhmissä, ja ylioppilaat keräsivät varsinkin murretietoutta ja kansatieteellistä aineistoa. Kyseessä oli siis tutkimustavoiltaan ja tutkijarakenteeltaan moderni ja nykyisinkin toimivaksi havaittu ratkaisu, jossa professoritkin pääsivät maastotöihin. Itä-Karjala-hankeessa noudatettiin selvästi Suomen Akatemian viimeisimmän haun periaatetta, että tuetaan professorin tai ansioituneen dosentin johtamia tutkimusryhmiä.

Rajojen taas avauduttua 1990-luvulla ovat suomalaiset tutkijat yhdessä venäläisten kanssa päässeet katsomaan, millaisia muutoksia eliöstössä ja luonnossa on muutaman vuosikymmenen aikana tapahtunut. Erityisesti suokasvillisuuden muutoksen tutkimus on ollut antoisaa, koska Karjalassa on paljon ojitattamattomia soita, jolloin voidaan seurata lettojen luontaisen kehityksen suuntaa. Vanhat, hyvin dokumentoidut suomalaisten sotabotanistien aineistot ovat olleet myös hyödyksi Karjalan tasavallan soidensuojelun kehittämässä. Samalla on tehty uusiakin löytöjä. Kaikkia näitä havaintoja voidaan käyttää perusteltaessa tieteellisesti luonnonsuojelullisesti ainutlaatuisia vihreitä vyöhykkeitä.

Retkemme osoitti, että on vaikea mitata yliopisto-opetuksen parasta antia, jota antavat yhteiset keskustelut, muistelot ja väittelyt vaikkapa nuotiotulilla Fennoskandian rajalla, missä metsässä sekapuuna kasvavat lehtikuuset muodostavat itäisen siluetin pimenevään yöhön. Saldoa nostaa, jos matkalle on sattunut mukaan tutkijoita, joiden vuosikymmenten kokemusten tuloksia voidaan jakaa nuoremmille retkeläisille. Noina hetkinä tehdään historiaa ja toivottavasti pystytään iskemään tervaksen kipinää ympärille.

Tarvitsemme entistä enemmän opinto- ja tutkimusmatkojen innostusta ja näköaloja yliopistojen opetukseen. Vaikka opintoja voidaankin eri keinoin nopeuttaa, se ei saa johtaa suoraviivaisiin keinoihin, jotka kapeuttavat opiskelevan nuorisomme näköaloja. Kohta päättyvän luonnon monimuotoisuuden teemavuoden tapaan tarvitsemme myös opetuksen keinoissa ja yliopistoista valmistuvien maistereiden osaamisessa monimuotoisuutta. Pitää muistaa tutkia myös sisintään, kuten vanhoissa kirjoituksissa oikein ja viisaasti todetaan!

Harri Vasander